

INNSPILL TIL TEGNSPRÅKUTVALGET FRA DØVES MEDIA

Norge må få et nyhetstilbud om og på norsk tegnspråk

Norge har ingen nyhetssending på tegnspråk som tar opp saker på selvstendig basis med utgangspunkt i Vær varsom-plakaten og redaktørplakaten. Ingen daglig nyhetssending med tematikk hentet fra døves hverdag.

Det betyr at det ikke er noen som tar opp saker om døve elever som ikke får god nok grunnskoleopplæring fordi skolen ikke finner tegnspråkkompetente lærere. Ingen forteller om eldre døve som på tross av TT-kort bare sitter hjemme, fordi kortet gjelder kun innad i kommunen, og døveforeningen ligger i nabokommunen. Ingen som problematiserer døves valgdeltakelse og spør hva som må til for at den skal bli like høy som for samfunnet sett under ett.

«Enhver har menings- og ytringsfrihet», står det i FNs menneskerettighetserklæring. Det står «enhver», ikke «flertallet» eller «dem som hører». Også døve har ytringsfrihet. Døve har rett til å oppsøke ulike nyhetskilder og å kunne delta i en åpen og opplyst samtale.

Et fungerende demokrati har et utviklet nyhetstilbud på morsmålet. Derfor får samiske aviser i 2023 40 millioner kroner, og NRK Sápmi har et velutviklet nyhetstilbud på samisk.

NRK har tegnspråknyheter, men det er en oppsummering av de viktigste nyhetene det siste døgnet, NRK har ingen redaksjon som jobber med å lage egne tegnspråksaker.

Døves Media mottar i 2023 7,6 millioner kroner til produksjon av informasjon på tegnspråk. Dette holder til ulike barneprogram, familieprogram, faktaorienterte sendinger, korte dramaserier, en film og en podkast, men det rekker ikke til en selvstendig redaksjon som lager nyheter basert på redaktørplakaten og Vær varsom-plakaten. To episoder av serien «Exit», til sammen en times innhold, koster omtrent det samme som vi får hvert år.

Døves Media anmoder om at Tegnspråkutvalget peker på viktigheten av at det jobbes for mer tilskudd til etablerte aktører på det tegnspråklige mediefeltet, samt ber NRK opprette en nyhetsredaksjon som lager tegnspråknyheter om og for målgruppen. Slik begynner vi arbeidet for å få til det mangfoldet av tegnspråklig medietilbud og nyhetsprodusenter som er nødvendig for at døves ytringsfrihet blir reell.

Vennlig hilsen

Paal Richard Peterson
Daglig leder for Døves Media
3. november 2022

Referanser:

Meld. St. 8 (2018-2019), Kulturens kraft, side 42:

Norsk teiknspråk er eit fullverdig språk. Det er eit genuint norsk språk, ein viktig kulturberar og ein del av det språklege mangfaldet i landet. Utan tilgang til teiknspråk blir mange teiknspråkbrukarar dessutan avskorne frå å delta aktivt i samfunnet, i kulturlivet og på mange fellesarenaer for livsutfalding. Å verne og styrkje dei nasjonale minoritetsspråka og norsk teiknspråk inngår som ein del av den heilskaplege språkpolitikken.

Prop. 108 L, Lov om språk (språklova), boks 10.1, side 74:

Kulturtilbod for teiknspråkbrukarar For å sikre eit godt kultur- og medietilbod til teiknspråkbrukarar må ein arbeide på fleire måtar. Teiknspråktolking av allmenne tilbod og av store hendingar som samlar heile nasjonen eller lokalsamfunnet, gjer at teiknspråkbrukarar får tilgang til fleire fellesskapsarenaer. Det å få bruke og møte språket sitt i kunsten og kulturen er like viktig for teiknspråklege som for alle andre. Til dømes blir det stilt krav til teiknspråktolking av tilbodet i NRK, jf. punkt 5.2.2. Teater Manu er nemnt som det einaste teateret i landet som har teiknspråk som scenespråk, noko som har mykje å seie for utvikling, synleggjering og bruk av språket. Stiftinga Døves Media fekk i 2019 6,8 mill. kroner i tilskot over Kulturdepartementets budsjett. Døves Media produserer innhald på teiknspråk for NRK, for sosiale medium og for Døves Medias eigen nettkanal. Målet til stiftinga er å kunne tilby eit landsdekkjande teiknspråkleg medietilbod. Teiknspråkleg innhald i kultur- og medietilbodet må gjerast synleg. Det er med på å skape positive haldningar til språket, både for språkbrukarane sjølve og for andre.

FOR-2019-12-13-1746 (Forskrift til Kringkastingsloven)

§ 2-5. Tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse i NRKs programmer

NRK skal tilrettelegge sitt tilbod for personer med funksjonsnedsettelse ved å:
g) daglig sende fjernsynsprogrammer på norsk tegnspråk